

หัวข้อวิทยานิพนธ์ พฤติกรรมและการสื่อสารด้วยเสียงของลิงวอกภูเขา (*Macaca assamensis*)
ที่ วัดถ้ำปลา จังหวัดเชียงราย

ผู้เขียน นายคมกริช แก้วพนัส

ปริญญา วิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ชีววิทยา)

คณะกรรมการที่ปรึกษา ผศ. ดร. นันทิยา อัจจิมารังษี อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

รศ. ดร. นริทธิ์ สีตะสุวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

ผศ.ดร.ประสิทธิ์ ว่างกพัฒน์วงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

การศึกษาพฤติกรรมและการสื่อสารด้วยเสียงของลิงวอกภูเขา ที่ วัดถ้ำปลา จังหวัดเชียงราย ตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ. 2554 ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2555 พบว่า มีลิงวอกภูเขาอย่างน้อย 4 กลุ่มอาศัยอยู่ที่วัดแห่งนี้ โดยมีจำนวนประชากรเฉลี่ยทั้งหมดประมาณ 190 ตัว ซึ่งผันแปรไปในแต่ละเดือนอยู่ในช่วง 180 ถึง 201 ตัว การศึกษาพฤติกรรมโดยวิธีการแบบส่องกราดพบว่าการกินเป็นพฤติกรรมหลักของลิงวอกภูเขาร้อยละ 27.1 รองลงมาเป็นพักผ่อนร้อยละ 20.1 ทำความสะอาดร่างกายร้อยละ 19.3 เดินทางร้อยละ 17.9 เล่นร้อยละ 13.1 ก้าวร้าวร้อยละ 1.7 และพฤติกรรมทางเพศร้อยละ 0.8 วัดถ้ำปลาเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญและพบว่าลิงชนิดนี้มีปฏิสัมพันธ์กับมนุษย์หลายกลุ่มได้แก่ พระสงฆ์ นักท่องเที่ยว พ่อค้าแม่ค้า และชาวบ้าน โดยปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับลิง ได้แก่ การให้อาหารถึงร้อยละ 45.8 เข้ามาชมถึงร้อยละ 34.7 ถ่ายภาพและวิดีโอทัศนกับลิงร้อยละ 15.4 และการไล่ลิงร้อยละ 4.0

การศึกษาลักษณะพื้นที่อยู่อาศัยและความอุดมสมบูรณ์ของพืชอาหารของลิงด้วยแปลงสำรวจพืชห้าแปลง พบว่ามีต้นไม้ 141 ต้น ประกอบไปด้วย 43 ชนิด จาก 24 สกุล เช่น ไทร สัก และจามจุรี โดยแปลงที่ห้ามีความหลากหลายของชนิดพืชมากที่สุด คือ 2.6

การศึกษาพฤติกรรมพบว่าลิงชนิดนี้กินอาหารจากมนุษย์ร้อยละ 54.7 มากกว่าอาหารตามธรรมชาติร้อยละ 45.3 เป็นอาหารที่ได้จากมนุษย์ 38 ชนิด เช่น ถั่วลิสง กล้วย ขนม และผลไม้ตาม

ฤดูกาล ส่วนอาหารจากธรรมชาติประกอบไปด้วย ผลไม้ ใบไม้ ดอกไม้ เมล็ด เชื้อไม้ และหน่อ จาก 55 ชนิด เช่น ตะขบฝรั่ง มะขาม เต๋อไทร ศรีมหาโพ มะม่วงป่า และขนุน

การศึกษาการสื่อสารด้วยเสียงพบว่าลิงชนิดนี้ใช้เสียงทั้งหมด 12 รูปแบบ โดยมี 21 รูปแบบย่อยเพื่อสื่อสารระหว่างสมาชิกในฝูง ระหว่างฝูง และระหว่างชนิด เสียงร้องเพื่อการติดต่อสื่อสารเป็นเสียงที่พบมากที่สุดร้อยละ 25.2 รองลงมาเป็นเสียงแสดงความก้าวร้าวร้อยละ 19.9 เสียงร้องแสดงการยอมแพ้ร้อยละ 18.2 เสียงร้องแสดงการเรียกร้องความสนใจในช่วงเวลาหย่านมร้อยละ 10.3 เสียงร้องเตือนภัยร้อยละ 7.8 เสียงร้องขณะกินหรือเห็นอาหารร้อยละ 5.1 เสียงร้องแสดงการผูกมิตรร้อยละ 5.0 เสียงร้องขณะแสดงพฤติกรรมบริจัจริงร้อยละ 2.6 เสียงร้องขณะขึ้นปีระหว่างลิงตัวผู้ ร้อยละ 2.2 เสียงร้องตอนผสมพันธุ์ร้อยละ 1.6 เสียงร้องทักทายร้อยละ 1.4 และเสียงร้องขณะเล่น ร้อยละ 0.7 เสียงร้องของลิงชนิดนี้มีหลายแบบ โดยแต่ละเสียงมีหน้าที่เฉพาะตัว เช่น เสียงร้องที่ใช้ติดต่อกันระหว่างสมาชิก เสียงร้องเพื่อแสดงความก้าวร้าว เสียงร้องแสดงการผูกมิตร เสียงร้องแสดงการยอมแพ้ เสียงร้องเตือนภัย และเสียงร้องทักทาย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Thesis Title	Behavior and Vocal Communication of Assamese Macaque (<i>Macaca assamensis</i>) at Tham Pla Temple, Chiang Rai Province	
Author	Mr. Komkrich Kaewpanus	
Degree	Doctor of Philosophy (Biology)	
Advisory Committee	Asst. Prof. Dr. Nantiya Aggimarangsee	Advisor
	Assoc. Prof. Dr. Narit Sitasuwan	Co-advisor
	Asst. Prof. Dr. Prasit Wangpakapattanawong	Co-advisor

ABSTRACT

Behavioral and vocal communication studies of Assamese macaques at Tham Pla Temple, Chaing Rai Province from September 2011 to September 2012 revealed that there were at least four macaque groups living at the temple. The average total population was 190 individuals, varying from 180 to 201 individuals. The behavioral observation study used the scan sampling method and revealed that feeding was the primary activity (27.1%) followed by resting (20.1%), grooming (19.3%), traveling (17.9%), playing (13.1%), aggression (1.7%) and sexual behavior (0.8%). Tham Pla Temple is a popular site for visitors and the macaques interacted with many groups of humans including monks, tourists, hawkers and local people. The interactions between humans and macaques included giving food to the macaques (45.8%), watching the macaques (34.7%), taking photographs and videos with macaques (15.4%) and chasing the macaques (4.0%).

Five botanical plots were established to describe the macaque's habitat, their food availability and food abundance. The botanical plots consisted of a total of 141 sample trees including 43 species in 24 families such as *Ficus* spp., *Tectona grandis* and *Samanea saman*. Botanical plot v (BPV) had the highest Shannon-Wiener Index at 2.6.

Throughout the behavioral study it was found that the macaques consumed more food provided by humans (54.7%) than natural food (45.3%). The provisioned food

consisted of 39 food items including peanuts, bananas, snacks and seasonal fruits. The natural diet of the macaques included fruits, leaves, flowers, seeds, bark and the shoots of 55 plant species including *Muntingia calabura*, *Tamarindus indica*, *Ficus glaberrima*, *Ficus religiosa*, *Mangifera caloneura*, *Artocarpus heterophyllus*.

The vocal communication study revealed that the macaques produced 12 call types with 21 repertoires in order to communicate intra-group, inter-group and inter-species. Contact call (25.2%) was the most common vocalization followed by aggression call (19.9%), submission call (18.2%), weaning call (10.3%) alarm call (7.8%), food call (5.1%), affiliation call (5.0%), bridging call (2.6%), asexual mounting call (2.2%), copulation call (1.6%), greeting call (1.4%) and play call (0.7%). There are several calls that serve particular function such as contact, aggression, affiliation, submission, alarm and greeting calls.